

CAVV Jaarverslag 2024

1. Instelling en taak van de CAVV

De Commissie van advies inzake volkenrechtelijke vraagstukken (CAVV) adviseert als onafhankelijk adviesorgaan de regering en de beide kamers van de Staten-Generaal op verzoek of op eigen initiatief over juridische vraagstukken waarin de uitleg van het internationaal recht en de ontwikkeling van dat recht centraal staan. De Commissie bestaat onder de huidige benaming sinds 1920. Als gevolg van de reorganisatie van het stelsel van adviescolleges, die haar beslag kreeg in de Kaderwet adviescolleges, werd de CAVV per 1 januari 1998 bij wet ingesteld.

2. De CAVV in 2024

De CAVV kwam in 2024 zeven maal plenair bijeen voor een vergadering en bracht vier adviezen uit. Het ontving vier kabinetsreacties.

2.1.1 De consequenties op de lange termijn van het oprichten van een alternatief tribunaal om de misdaad van agressie te berechten en andere mogelijkheden om de Russische president Poetin te berechten (nr. 45)

Op 17 oktober 2023 heeft de Tweede Kamer der Staten-Generaal advies gevraagd aan de CAVV over de consequenties op de lange termijn van het oprichten van een alternatief tribunaal om de misdaad van agressie te berechten en andere mogelijkheden om de Russische president Poetin te berechten.

In dit advies gaat de CAVV in op de mogelijkheden die het internationaal recht biedt om de Russische misdaden in Oekraïne te vervolgen; de verschillende alternatieven om president Poetin te vervolgen; de mogelijke toegevoegde waarde of noodzaak van een alternatief tribunaal inzake de misdaad van agressie; het nut en de noodzaak om het Statuut van Rome te amenderen op artikel 15bis zodat het Internationaal Strafhof ook rechtsmacht kan uitoefenen over agressie gepleegd door een staat die geen partij is bij het Statuut, maar op het grondgebied van een staat die dat wel is en op de consequenties op de internationale rechtsorde van het oprichten van een agressietribunaal (in welke vorm dan ook), met een specifieke focus op de verwachte effecten op het functioneren van het Internationaal Strafhof in het bijzonder.

De CAVV bouwt in dit advies voort op haar advies nr. 40 uit 2022 'Uitdagingen bij de berechting van het misdrijf agressie: rechtsmacht en immuniteiten'.

Het advies is op 24 januari 2024 aangeboden aan de voorzitter van de Tweede Kamer en gepubliceerd op de website van de CAVV.

2.1.2 Advies over de ontwerpconclusies van de International Law Commission inzake algemene rechtsbeginselen (nr. 46)

Op 19 mei 2023 heeft de International Law Commission (ILC) in eerste lezing elf ontwerpconclusies aangenomen inzake algemene rechtsbeginselen, en deze daarna van toelichtingen voorzien. De minister van Buitenlandse Zaken heeft in een brief van 31 oktober 2023 de CAVV verzocht een advies uit te brengen over de ontwerpconclusies.

Commissie van advies inzake volkenrechtelijke vraagstukken

In het advies gaat de CAVV in op de algemene aanpak van de ILC, de positionering van algemene rechtsbeginselen binnen artikel 38 van het Statuut van het Internationaal Gerechtshof en hun verhouding tot de andere primaire bronnen van internationaal recht, de aard en functies van algemene rechtsbeginselen, de categorieën van rechtsbeginselen die de ILC onderscheidt, en de verscheidene methodes op grond waarvan algemene rechtsbeginselen kunnen worden geïdentificeerd.

De CAVV heeft er voor gekozen om de ontwerpconclusies niet artikelsgewijs te bespreken, maar te ordenen aan de hand van de hierboven aangegeven inhoudelijke thema's.

De CAVV beveelt de regering aan de opmerkingen in overweging te nemen bij het bepalen van haar positie betreffende het ILC project inzake algemene rechtsbeginselen.

Het advies is op 12 juni 2024 aangeboden aan de minister van Buitenlandse Zaken en gepubliceerd op de website van de CAVV.

2.1.3 Beslechting van geschillen waarbij een internationale organisatie partij is (nr. 47)

De minister van Buitenlandse Zaken heeft de CAVV op 16 maart 2024 verzocht om advies uit te brengen inzake het ILC-onderwerp 'beslechting van geschillen waarbij een internationale organisatie partij is', en daarbij specifiek aandacht te besteden aan privaatrechtelijke geschillen waarbij een internationale organisatie partij is.

De CAVV heeft de beslechting van privaatrechtelijke geschillen waarbij een internationale organisatie partij is in eerdere adviezen reeds deels geadresseerd, met name in advies nr. 13 (2002) en advies nr. 27 (2015). Deel I van dit advies geeft de kernpunten van deze eerdere adviezen weer. Deel II biedt een summier overzicht van de geschillenbeslechtingsystemen die de Verenigde Naties (VN) voorziet voor de beslechting van privaatrechtelijke geschillen waarbij de VN partij is, gevolgd door een kritische beoordeling van deze systemen en aanbevelingen voor institutionele ontwikkeling. Hoewel de CAVV ervoor heeft geopteerd bijzondere aandacht te besteden aan één specifieke universele organisatie, de VN, hebben de overwegingen van de CAVV ook bredere gelding, omdat andere internationale organisaties, met name de gespecialiseerde organisaties van de VN, zich hebben laten inspireren door de wijze waarop de VN privaatrechtelijke geschillen beslecht. Internationale organisaties kunnen niettemin op diverse manieren omgaan met privaatrechtelijke geschillen. Deel III laat zien welke regelingen de EU, als regionale organisatie, ter zake heeft getroffen.

Het advies is op 13 augustus 2024 aangeboden aan de minister van Buitenlandse Zaken en gepubliceerd op de website van de CAVV.

2.1.4 Confiscatie van eigendommen van vreemde staten (nr. 48)

Naar aanleiding van de internationale discussie over de mogelijke confiscatie van bevroren Russische tegoeden heeft de Minister van Buitenlandse Zaken de CAVV op 13 augustus 2024 verzocht om advies uit te brengen over de (on)rechtmatigheid van confiscatie van vreemde staatseigendommen onder het internationaal recht. Omdat in de genoemde internationale discussie ook andere, minder vergaande maatregelen ten aanzien van bevroren vreemde staatseigendommen ter tafel worden gebracht, gaat dit advies ook in op deze alternatieve

Commissie van advies inzake volkenrechtelijke vraagstukken

maatregelen, zoals het aanwenden van buitengewone inkomsten op vreemde staatseigendommen voor de financiering van een lening aan een staat.

Het advies is op 20 december 2024 aangeboden aan de minister van Buitenlandse Zaken en gepubliceerd op de website van de CAVV.

2.2 Kabinetsreacties

Op 10 april 2024 heeft de minister van Buitenlandse Zaken een kabinetsreactie op CAVV-advies nr. 44 over de toetreding van Nederland tot het VN-verdrag inzake de immuniteit van rechtsmacht van staten en hun eigendommen aangeboden aan de Tweede Kamer (TK, vergaderjaar 2023–2024, 36 027 (R2160), nr. 11).

Op 11 april 2024 ontving de Tweede Kamer de kabinetsreactie op het 41^e advies van de CAVV over de rechtsgevolgen van een ernstige schending van een regel van dwingend recht: de internationale rechten en plichten van staten bij schending van het agressieverbod (TK, vergaderjaar 2023–2024, 36 410, nr. 80).

Op 11 juni 2024 is de kabinetsreactie op advies nr. 45 over de consequenties op de lange termijn van het oprichten van een alternatief tribunaal om de misdaad van agressie te berechten en andere mogelijkheden om de Russische president Poetin te berechten, aangeboden aan de Tweede Kamer (TK, vergaderjaar 2023–2024, 36 410 V, nr. 86).

Op 13 november 2024 is de kabinetsreactie op advies nr. 47 over de beslechting van geschillen waarbij een internationale organisatie partij is aangeboden aan de Tweede Kamer (TK, vergaderjaar 2024–2025, 36 600 V, nr. 10).

2.3 Overige activiteiten

De CAVV-voorzitter is in februari 2024 uitgenodigd voor een conferentie over de ILC-ontwerpartikelen over immuniteiten van staatsfunctionarissen. De conferentie was georganiseerd door ILC Special Rapporteur prof. Grossman en vond plaats in Washington, D.C. De voorzitter heeft het CAVV-advies 43 over deze ontwerpartikelen mogen toelichten en was aanwezig bij alle besprekingen van de ILC over de ontwerp.

Op uitnodiging van de Tweede Kamer licht de CAVV op 13 maart 2024 twee adviezen toe in een technische briefing bij de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken. De CAVV beantwoordt vragen over advies 40 'Uitdagingen bij de berechting van het misdrijf agressie: rechtsmacht en immuniteiten' en advies 45 'Consequenties op de lange termijn van het oprichten van een alternatief tribunaal om de misdaad van agressie te berechten en andere mogelijkheden om de Russische president Poetin te berechten'.

In mei verwijst de Hoge Raad in haar uitspraak naar het 44^e advies van de CAVV over (o.a.) art. 11, lid 2, sub d van het VN-Verdrag (ECLI:NL:HR:2024:727).

In juni spreekt de CAVV met medewerkers van de ambassade van Zuid-Korea en de juridisch adviseur van de minister van Buitenlandse Zaken van Zuid-Korea. De CAVV licht haar positie en werkzaamheden toe.

Commissie van advies inzake volkenrechtelijke vraagstukken

Op 23 oktober 2024 biedt de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) een briefadvies aan de minister van Buitenlandse Zaken aan 'Naar een nieuwe koers voor Nederland in het Israëlisch-Palestijnse conflict'. De CAVV heeft input geleverd voor de juridische overwegingen in dit advies.

3. Samenstelling

De leden van de CAVV worden op basis van hun deskundigheid op het gebied van het internationaal recht op voorstel van de minister van Buitenlandse Zaken benoemd bij Koninklijk Besluit.

De samenstelling van de CAVV was in 2024 als volgt:

Voorzitter

Prof. mr. dr. C. (Cedric) Ryngaert

Leden

Mr. dr. R. (Rosanne) van Alebeek (vice-voorzitter)

Prof. mr. dr. D.A. (Daniëlla) Dam-de Jong

Mr. dr. G.R. (Guido) den Dekker

Mr. dr. B. (Bibi) van Ginkel

Mr. dr. A.J.J. (André) de Hoogh

Mr. dr. R.S.J. (Rutssel) Martha

Mr. A.E. (Annebeth) Rosenboom

Prof. mr. dr. E. (Elies) van Sliedregt

Prof. mr. dr. J.M.F. (Jan) Wouters

In 2024 was mr. K.E. van Loo de secretaris van de CAVV en prof. mr. dr. R.J.M. Lefeber de ambtelijk adviseur van de CAVV.

4. Financiën

Het budget van de CAVV is per 2022 ondergebracht bij de begroting van de Directie Ondersteuning Bestuur van het ministerie van Buitenlandse Zaken. De vergoedingen van de voorzitter en de overige leden zijn binnen het wettelijk kader vastgesteld bij ministerieel besluit (de Vergoedingenregeling Commissie van advies volkenrechtelijke vraagstukken en Staatscommissie internationaal privaatrecht). Voor leden betrof dit in 2024 een bedrag per maand van € 935,61 en € 1.019,38 vanaf 1 juli. De voorzitter ontving een maandelijks bedrag van € 1375,51 en € 1.498,66 vanaf 1 juli. De totale kosten van de vacatiegelden in 2024 betroffen daarmee € 123.851.

De overige uitgaven in 2024 bedragen ca. € 21.600. Dit zijn de kosten voor het beheer van de websites, de (digitoegankelijke) vormgeving van de adviesrapporten en reiskosten.

De secretaris van de CAVV heeft een aanstelling van 0,5fte bij de Directie Ondersteuning Bestuur van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

1 april 2025